

Nr 107.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1923 kl. 12 m.

Memorial i anledning av kamrarnas återremiss av statsutskottets utlåtande nr 89 angående väckta motioner om beredande av tillfälligt lönetillägg åt professorerna vid Uppsala och Lunds universitet m. fl.

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den eua inom första kammaren (nr 167) av herr *S. Clason m. fl.* och den andra inom andra kammaren (nr 230) av herr *G. A. Björkman m. fl.*, hade hemställts, att riksdagen måtte för beredande under tiden den 1 juli 1923—30 juni 1924 av — utöver tillfällig löneförbättring — ett extra lönetillägg å 1,000 kronor åt en var av de ordinarie professorerna, överbibliotekarien och räntmästaren vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet samt åt föreståndaren för statens institut för rasbiologi ävensom ett dylikt tillägg å 900 kronor åt e. o. professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1923—1924 uppföra *dels* under åttonde huvudtiteln ett extra anslag av 148,900 kronor, *dels ock* under elfte huvudtiteln ett extra anslag av 6,000 kronor.

Statsutskottet hade i utlåtande nr 89 i detta ärende anfört och hemställt följande:

»I de sålunda väckta motionerna har framhållits önskvärdheten av att för professorerna och vissa med dem likställda befattningshavare vid universiteten och karolinska institutet åstadkommes en utökning av eller ett tillägg till den tillfälliga löneförbättringen, varigenom för nästa budgetår och till dess den definitiva löneregleringen för dessa befattningshavare kunde komma till stånd desamma erhöle en ersättning, som åtminstone i någon avsevärd mån förbättrade deras löneinkomster.

Otvivelaktigt ter sig ställningen för ifrågavarande befattningshavare i löneavseende för närvarande ur flera synpunkter ogynnsam. Det synes utskottet billigt att åtminstone i en viss utsträckning gottgörelse lämnas

dem för det mindre tillfredsställande läge, vari de försatts genom att deras löner ännu icke blivit reglerade. Närmast avser utskottet därvid de ordinarie professorerna vid universiteten, vilka hittills i fråga om avlöning varit fullt jämställda med de s. k. tredje gradens tjänstemän. Liknande synpunkter torde i stort sett kunna göras gällande beträffande professorerna vid karolinska institutet.

Motionärernas yrkande innebär — i vad detsamma avser åttonde huvudtiteln och således nu är föremål för behandling — att för budgetåret 1923—1924, ett ytterligare belopp av 1,000 kronor, utöver tillfälliga löneförbättringen, skulle utbetalas åt en var av de ordinarie professorerna, överbibliotekarien och räntmästaren vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet samt åt föreståndaren för statens institut för rasbiologi ävensom ett belopp av 900 kronor åt e. o. professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala.

Ett så vidsträckt förslag har utskottet icke ansett sig kunna biträda. Med behjärtande av de i motionerna framhållna synpunkterna vill utskottet emellertid tillstyrka, att till de ordinarie professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet må för budgetåret 1923—1924, utöver den tillfälliga löneförbättringen, såsom tillfälligt lönetillägg utgå ett belopp av högst 600 kronor, att utbetalas efter de närmare grunder Kungl. Maj:t må äga bestämma. Det bör uppmärksammas, att det sålunda tillstyrkta tillägget på intet sätt får bli prejudicerande för den löneställning, som vid en kommande lönereglering kan anses böra givas ifrågavarande befattningshavare.

Vid sin prövning av ärendet har utskottet emellertid icke kunnat bortse ifrån att från vissa andra enskilda eller grupper befattningshavare torde kunna göras gällande anspråk på att uti ifrågavarande avseende bli jämställda med de ordinarie professorerna vid universiteten och karolinska institutet. Särskilt avser därvid utskottet professorerna vid tekniska högskolan och intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet. I brist på närmare utredning har det dock icke syntts utskottet möjligt att nu träffa avgörande om liknande gottgörelse för dessa övrigas del. Bemyndigande synes emellertid böra lämnas Kungl. Maj:t att efter företagen närmare utredning utsträcka rätten att komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg till andra befattningshavare, vilka med avseende å arten av sitt arbete och övriga kvalifikationer böra likställas med ovan nämnda ordinarie universitetsprofessorer.

Utskottet har icke förbisett att på grund av den begränsade omfattning, som med hänsyn till den form, vari frågan framkommit, måst givas ifrågavarande bemyndigande, gottgörelsen ingalunda kan komma

alla dem till del, som blivit försatta i ett mindre förmånligt läge genom att löneregleringen för universiteten och vissa med dem i löneavseende jämställda vetenskapliga institutioner och läroanstalter icke hunnit genomföras. Att märka är härvid emellertid att för de lägst avlönade befattningshavarna vid dessa inrättningar dylik ersättning i annan ordning föreslagits genom Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. Utskottet vill också framhålla, att den nu av utskottet på föranledande av enskilda motioner föreslagna åtgärden är av endast provisorisk natur i avvaktan på genomförandet av en definitiv lönerglering. I detta hänseende anser sig utskottet emellertid böra uttala en bestämd förväntan att förslag rörande dylik lönerglering för ifrågavarande institutioner framläggas till nästkommande års riksdag.

Beträffande själva anslagsbeloppet har utskottet, även med tagen hänsyn till den av utskottet tillstyrkta befogenheten för Kungl. Maj:t att utsträcka rätten till ifrågavarande lönetillägg jämväl till andra befattningshavare än universitetsprofessorerna och professorerna vid karolinska institutet, ansett detta böra bestämmas till 130,000 kronor.»

Under återopande av vad utskottet sålunda anfört hemställde utskottet, att riksdagen, i anledning av de av herr Clason m. fl. och herr Björkman m. fl. i ämnet väckta motionerna, måtte för beredande under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 av — utöver tillfällig löneförbättring — ett tillfälligt lönetillägg å högst 600 kronor åt en var av de ordinarie professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet ävensom åt andra befattningshavare, som Kungl. Maj:t finner böra med dem uti ifrågavarande avseende jämsställas, för budgetåret 1923—1924 under åttonde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 130,000 kronor.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava kamrarna återförvisat ärendet till utskottet.

Av vad vid ärendets behandling i kamrarna förekommit synes framgå, att återremissen föranletts av framkomna önskemål om ytterligare begränsning — utöver vad utskottet i sitt tidigare avgivna utlåtande i sådant hänseende redan förutsatt — av det bemyndigande, som skulle lämnas Kungl. Maj:t att beträffande rätten till det föreslagna tillfälliga lönetillägget likställa vissa andra befattningshavare med universitetsprofessorerna.

*Utskottets
yttrande.*

Efter att med anledning härav hava tagit ärendet i förnyat övervägande, får utskottet nu anföra följande:

I de ifrågavarande motionerna har framhållits önskvärdheten av att för professorerna och vissa med dem likställda befattningshavare vid universiteten och karolinska institutet åstadkommes en utökning av eller ett tillägg till den tillfälliga löneförbättringen, varigenom för nästa budgetår och till dess den definitiva löneregleringen för dessa befattningshavare kunde komma till stånd, desamma erhöles en ersättning, som åtminstone i någon avsevärd mån förbättrade deras löneinkomster.

Otvivelaktigt ter sig ställningen för ifrågavarande befattningshavare i löneavseende för närvarande ur flera synpunkter ogynnsam. Det synes utskottet billigt att åtminstone i en viss utsträckning gottgörelse lämnas dem för det mindre tillfredsställande läge, vari de försatts genom att deras löner ännu icke blivit reglerade. Närmast avser utskottet därvid de ordinarie professorerna vid universiteten, vilka hittills i fråga om avlöning varit fullt jämställda med de s. k. tredje gradens tjänstemän. Liknande synpunkter torde i stort sett kunna göras gällande beträffande professorerna vid karolinska institutet.

Motionärernas yrkande innebär — i vad detsamma avser åttonde huvudtiteln och således nu är föremål för behandling — att för budgetåret 1923—1924 ett ytterligare belopp av 1,000 kronor, utöver tillfälliga löneförbättringen, skulle utbetalas åt en var av de ordinarie professorerna, överbibliotekarien och räntmästaren vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet samt åt föreståndaren för statens institut för rasbiologi ävensom ett belopp av 900 kronor åt e. o. professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala.

Ett så vidsträckt förslag har utskottet icke ansett sig kunna biträda. Med behjärtande av de i motionerna framhållna synpunkterna vill utskottet emellertid tillstyrka, att till de ordinarie professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet ävensom till föreståndaren för statens institut för rasbiologi samt åt e. o. professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala må för budgetåret 1923—1924, utöver den tillfälliga löneförbättringen, såsom tillfälligt lönetillägg utgå ett belopp av högst 600 kronor, att utbetalas efter de närmare grunder Kungl. Maj:t må äga bestämma. Det bör uppmärksammas, att det sålunda tillstyrkta tillägget på intet sätt får bliva prejudicerande för den löneställning, som vid en kommande löneroglering kan anses böra givas ifrågavarande befattningshavare.

Vid sin prövning av ärendet har utskottet emellertid icke kunnat bortse ifrån att jämväl professorerna vid tekniska högskolan och intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet, vilka hittills varit i lönehänseende likställda med universitetsprofessorerna, borde komma i åtnjutande av

samma tillfälliga lönetillägg som dessa senare. Utskottet anser därför, att bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t att utsträcka rätten att komma i åtnjutande av dylikt lönetillägg jämväl till dessa nu nämnda befattningshavare.

Utskottet har icke förbisett, att på grund av den begränsade omfattning, som med hänsyn till den form, vari frågan framkommit, måst givas ifrågavarande bemyndigande, gottgörelsen ingalunda kommer alla dem till del, som blivit försatta i ett mindre förmånligt läge genom att löneregleringen för universiteten och vissa med dem i löneavseende jämställda vetenskapliga institutioner och läroanstalter icke hunnit genomföras. Att märka är härvid emellertid att för de lägst avlönade befattningshavarna vid dessa inrättningar dylik ersättning i annan ordning föreslagits genom Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. Utskottet vill också framhålla, att den nu av utskottet på föranledande av enskilda motioner föreslagna åtgärden är av endast provisorisk natur i avvaktan på genomförandet av en definitiv lönereglering. I detta hänseende anser sig utskottet emellertid böra uttala en bestämd förväntan att förslag rörande dylik lönereglering för ifrågavarande institutioner framlägges till nästkommande års riksdag.

Beträffande själva anslagsbeloppet har utskottet, även med tagen hänsyn till den av utskottet tillstyrkta befogenheten för Kungl. Maj:t att utsträcka rätten till ifrågavarande lönetillägg jämväl till ovan särskilt nämnda befattningshavare, ansett detta böra bestämmas till 120,000 kronor, vilket belopp torde böra såsom extra anslag uppföras under riksstatsens åttonde huvudtitel.

Under återopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av de av herr Clason m. fl. och herr Björkman m. fl. i ämnet väckta motionerna, må för beredande under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 av — utöver tillfällig löneförbättring — ett tillfälligt lönetillägg å högst 600 kronor åt en var av de ordinarie professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund och karolinska institutet samt föreståndaren för statens institut för rasbiologi och e. o. professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala ävensom, i den mån Kungl. Maj:t efter prövning finner sådan löneförbättring böra dem tillkomma,

åt professorerna vid tekniska högskolan och intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet för budgetåret 1923—1924 under åttonde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 120,000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, C. J. G. Swartz, J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, K. A. Tengdahl, K. E. Andersson* i Eliantorp och *C. Johansson* i Hälsingborg samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, J. Jönsson* i Revinge, *P. Nilsson* i Bonarp, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup, *J. D. Norman, L. J. Carlsson-Frosterud, A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *E. Andersson* i Prästbol och *S. J. Karlsson* i Nynäshamn.
